Ч. 77. Львів, четвер дня 6. цьвітня (24. марця) 1911. Річник XV.

ПЕРЕДПЛАТА на **„РУСЛАНА“** виносить: **в Австриї:**

на цілий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублів; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакциї ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнско-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5 год. по полудни. — **Редакция, адміністрация** і експедиция „Руслана“ при **ул. Оссоліньских ч. 11. партер** (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламациї лише неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цінї 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Кілька заміток перед виборами до розважаня.

(△) Через півтретя місяця приступлять виборцї знов до загального голосованя і вибору послів до держ. ради. Виборчий рух уже почав ся, а поміж широкі верстви народні сиплять ся виборчі маніфести, відбувають ся наради всяких комітетів, висувають ся кандидати, промовляють уже декуди на зборах і вічах, ба навіть вже декуди розбивають виборчі віча.

І у нас в найблизшім часї протягом цїлих двох місяців почнуть на вічах промовляти кандидати, котрі діставши ся від так щасливо до парляменту, рота не відчинять, посиплять ся всякі обіцянки, які нїколи не здійснять ся а з бувших послів многі почнуть широко розповідати, як то они нераз »доїхали мінїстрам«, як то они там розщибали ся за руским народом, а тілько инші сторонництва та правительство не хотїли нїчого зробити для Русинів. Почнуть розказувати, як то рішучо і завзято домагали ся, щоби з а р а з заснувати цїлий укр. руский унїверситет, яких то великих підмог для хлїборобів вимагали, а тілько коромоли инших сторонництв і наглі зміни правительства не дали сего довести до кінця. І знов почнуть обіцювати, що готові зірки з неба дістати для руского народа, щоби тілько їх знов вибрано, а тодї вже лїси і полонини і все инше стане власностю наших хлїборобів.

Колиж знов опинять ся у »високій палатї« у Віднї, тодї не та палата буде їх цікавила, там мимо простору великого буде їм за тїсно і скучно та стануть глядїти віддиху і супочинку по несповненій працї де инде.

Колиж почне ся яка законодатна справдешна робота, то многі з них стануть гайнувати дорогий час пустим балаканєм, щоби нїякої роботи не довершено та ще будуть величати ся, що ось то так заговорили парлямент з иншими говорунами і баландами, що не міг посунути ся в своїй роботї анї на пядь вперед.

Так то іде вже в тім парляментї від кільканайцяти років, а виборцї приглядають ся байдужно сему, як мілїони ідуть на оплати сего дорогого парляменту, котрий подібним став до млина, що меле, меле, а муки не дає!

Однак се на відповідає дійсности, мов би широкі верстви народні бажали такої „дїяльности і роботи“ своїх вибранців, а навпаки они домагають ся справдешньої, хосенної роботи, котра принесла би народам пільги і користи. Виборцї відчувають, хоч не зовсїм сьвідомо, що в нашій державі багато ще потреба роботи, багато поправи невідрадних відносин, щоби була дійсна рівноправність всїх народів, щоби народи могли свобідно розвивати кождий свою культуру, свою народність свою мову, та дійшли також до господарского добробуту. Але мимо того, коли посол явить ся перед виборцями і свою бездїльність, свою неприсутність почне закривати бундючною промовою, як то він різко виступив проти мінїстра, як навіть погрозив найвисшим кругам, тодї промова такого ревуна подобає ся великій частинї виборців, розлягають ся оклики „славно“ і висловлює ся повне довірє, і подяка за таку „дїяльність“ посла.

Нїчого дивного, що при таких обставинах люди осьвічені, статочні і поважні, котрі соромилиб ся народови показувати такі „грушки на вербі“ відсувають ся на бік, а до парляменту дістають ся у великій части крикуни, котрі „жиють з полїтики“, і хотїлиб тим способом видерти ся в гору. На жаль і нові вибори не принесуть імовірно поправи сих відносин, але всеж таки виборцї повинні добре призадумати ся над тим, чи мають віддати голоси на таких, що „багато обіцюють“, але відтак „нїчого не роблять, нїчого не осягають“, а неробство і нездарність свою закривають пустими і бундючними фразами.

Вигляди нових виборів до державної ради.

Про се пишуть нам з Відня з дня 3-го цьвітня:

(о) Хоч державна рада розвязана, однак ще до вчерашного дня остали тут деякі рускі посли і в їх кружку при участи деяких тутешних поселенців руских живо обговорювано вигляди нових виборів. Всї бувші посли запевняють рішучо, що їх поновний вибір зовсїм певний і відповідно до того запевненя прибирають деякі з них бундючний настрій та мимо того настрою таки часом на лици неодного з них насуне ся хмарка журби і туги за чотиролїтною минувшою славою, котра може безповоротно пропала.

Велику тривогу між ними викликали в недїльнім числї N. fr. Presse подані вісти, що радник двора Ол. Б а р в і н ь с к и й має кандидувати в окрузї Станїславів Обертин проти д-ра Евгена Левицкого. Видно, що сей „полїтичний труп“, як єго називає „Дїло“, навіть „по смерти“ видає ся грізним і небезпечним, коли оден з участників поговірки висловив ся: „Як Барвіньский буде кандидувати, то ми в с ї п о ї д е м о а ґ і т у в а т и п р о т и н е г о!“

На скілько вірні сї вісти N. fr. Presse про кандидованє рад. Барвіньского, будете, могли лїпше від мене там на місцї оцїнити але знаменне також і се, що др. Евг. Левицкий в розмові з редактором чеської часописи „Samostatnost“ заявив, що п. Барвіньский наміряє витворити умірковане сторонництво, котре поставить своїх кандидатів в пяти округах, а до того додає, що, виборча боротьба буде вельми горяча“.

Ще виразнїйше висловило ся „Дїло“ натякнувши о п р о л и в і к р о в и, який нї бито мав послїдувати при виборі п. Барвіньского свого часу в Каменеччинї і тим самим висуває таку погрозу. Для „Дїла“ і таке оружє є все добре і принагідне, бо оно, не маючи справдешних арґументів, воює клеветами і брехнею.

Справдї в 1897 р. в Холоєві кількох виборців схоронило ся на цвинтар, де за ними поспішив жандарм і одного з них скалїчив, а з сеї обставини зробив пос. Дашиньский тодї великий акт обжалованя проти п. Барвіньского. Се очивидно затямило собі „Дїло“, але забуло додати, що п. Барвінский се обжалованє спростував у парляментї, що наведена подія склала ся при виборі п. Володислава Ґнєвоша з V-тої куриї, а се потвердив тодї сам п. Ґнєвош. Про се може „Дїло“ засягнути через своїх послів відомости з тогочасних стеноґраф. протоколів, але у него принципіяльна полїтика: calumniare audacter.

„Дїло“ нападає п. Барвіньского за те, що нїбито він з підмогою Ценьского мав би вийти, а забуває, що народні демократи укр.-руск. клюбу соймового приняли між себе вибраного коштом і заходом Ценьского, о. Єфиновича!

Все те вказує, якою тривогою переймає сама вже вість про можливу кандидатуру того „полїтичного трупа“, радника Барвіньского, а також знаменне і се, що в с ї вибирають ся аґітувати в такім случаю проти него, а не бачать потреби так громадно поїхати на аґітацию н. пр. проти Дудикевича, Маркова, Ґлєбовіцкого et comp. Ось до чого доводить засліпленє і загорілість полїтичних недорік, що кермують нашою полїтикою, хоч в тім самім „Дїлї“ вказував в 1907 роцї президент Р о м а н ч у к на конечність для рускої справи поновного вибору п. Барвіньского, а пос. др. Олесницкий тут у Віднї вже підчас дїяльности народно-демокр. руских послів викликнув: „що би я дав за те, щоб я тут мав Барвіньского“ (котрого мав нагоду пізнати добре яко голова свого часу соймового клюбу).

А до якого степеня посунене у нас засліпленє і загорілість, показує також заява д-ра Евг. Левицкого в „Samostatnost-и“ що директор Цеглиньский не буде кандидувати, бо єго становище в делеґациї зробило єго неможливим.

Отже здобув ся оден руский делеґат на розум, на політ. становище, навязав конечні взаємини з міродатними високими кругами, котрі так непотрібно виляпало „Дїло“ і тим попсувало цїлу справу, як се вже було в „Руслані“ зазначено, — так сей став в очах засліплених загорілців неможливим, він не може кандидувати, але всякі Старухи, Петрицкі і т под. ревуни повинні бути після ухвали клюбу на останнім засїданю знов вибрані, бо з того буде такий хосен для руского народу, як з торішнього снїгу!

Отсе є полїтичний розум і полїтична зрілість! Не дивно отже, що бар. Біперт не хотїв оглядати ся на таких послів, хоч, як оден з них висловив ся, булиб побігли за ним, щоби був тілько кивнув на них пальцем?

Допись з белзкої землї.

(*Колись а тепер. — Слово на часї*).

З усїх сторін насунули чорні хмари на небосклон церковний — тут і там лискає тут і там ударяють громи, все віщує недалеку тучу, яка грозить руїною всему, що християньска культура через майже два тисячі лїт придбала. А вжеж нам слугам Христовим які приняли на себе обовязок стояти на сторожи закона Божого, не пристало, щоби ми стояли з заложеними руками і глядїли рівнодушно, як клятий ворог руйнує безпощадно все, на чім основує ся єдино правдиве щастє суспільности людскої.

В 1848. роцї скинув наш нарід з себе пута кількасотлїтної неволї — він став свобідним горожанином. Свобода в руках розумного і просьвіченого чоловіка, се неоцїнений скарб, в руках несьвідомого є она тим ножем у дитини, яким легко покалїчити ся може. — Так склало ся і з нашим народом, — він був темний, годї єму було свободу, якою єго надїлено, як належало ся, вихіснувати. І хто мав єму провід дати, хто повести на дорозї конституцийній нераз так ховзкій? А вжеж нїхто другий, лише єго отцї духовні, бо сьвітскої інтелїґенциї не було. Тут знов таке склало ся, що в семінариї духовній все після Йосифіньскої системи уладжено, тому виходили відтам сьвященики, що шабльоново службу Божу правили, хрестили, вінчали і похороняли, лише з духом правд християньских не були належно осьвідомлені. Многі не мали понятя про високе достоїньство християньско-католицкого сьвященика. Були тут виїмки, лиш на жаль тілько виїмки. З сими то сьвящениками та їх родинами, коли я був школярем, часто сходив ся і мав нагоду близше їх житю бутю придивити ся. Їм припало в удїлї ухопити керму в веденю темного іно що свободою надїленого народа. І ворог мусить се признати, що як на ті часи і обставини они вивязали ся після спромоги з своєї задачі, хотяй серед тодїшних Поляків стрічали рішучих ворогів народного відродженя.

Склало ся таке, що колишні рускі бояри а теперішна польска шляхта, пригадали собі що були колисьто Русинами. Сї панове написали відозву до народа руским словом а латиньскими буквами та висказали всїм в слух, що они також Русини з діда прадїда, проте керма полїтична серед народа нїкому другому, лише їм належна. Гей, панове, чомуж не остали вірними сему висказови! Скілько добра були би ви придбали народови, маючи за собою материяльні засоби, стільковікову культуру західну, неспоганену єще Ферерами і всїми новочасними мантїями безрелїґійними. Ви могли розбудити просьвіту на християньско католицких основах оперту і перетворити мілїони робучого несьвідомого народа, на чесних, свого национального достоїньства сьвідомих Русинів. Русь була би нехибно з вдякою ваші імена на вічну память в своїй історії записала! Лиш дарма та вся ваша відозва була се пуста солома, котра підпалена запалахкотїла хвилево ясним поломінєм, а потому нечайно згасла. Ваша відозва була пустою бляґою задля ошоломленя несьвідомих. Не так то ще давно живий між нами посол Романчук покликував ся в соймі на сю відозву і прикликував до працї на ниві народній підписаних на згаданій відозві. Лиш дарма, голос єго прогомонів марно, як ми сказали, провід над руским народом припав в удїлї сьвященикам, неосьвідомленим з сьвітовою полїтикою. Після сил своїх будили они нарід зі сну, трудили ся для єго культурного розвою, надїючи ся, що з поступом часу виховають сьвітску інтелїґенцию, яка переняла би в свої руки дальше веденє народа до поступу, до просьвіти. На жаль, мусимо правду сказати, що при всїй тїй роботї над полїпшенєм незавидної долї народа недоставало нам що найважнїйшого, — твердих основ християньских, на яких оперті ми могли би сьміло ставити чоло бурі, яка від заходу надтягала.

Всю надію на лїпшу будучність народу покладали ми на молодїж нашу, котра присвоївши собі здобутки новочасної просьвіти, мала стати мовто розсадником всего, що чесне, що праведне, що з християньским духом згідне. А тут ось загуділа від заходу буря безвіря. Молодь наша, жадна нового, радо дала приют у себе трійлу радикальному, думаючи, що тим придбає всяке добро свому народови. Яким однак успіхом вінчали ся весь труд і запопадливість наших патриотів? Ми вигодували собі інтелїґенцию, що глузує собі з наших сьвятощів релїґійних. Після єї думки, віра батьків станула на завадї культурному поступови, придатна тілько хиба для туманеня непросьвічених верств народа, тому рада би єї не то з унїверситета викинути, але і з лиця землї стерти. Доборолась Україна до самого краю!

Наша молодїж опинила ся на страйках і бучах унїверситетских — місто учити ся і збогачувати свій розум конечними відомостями, щоби по скінченю висших студий, трудити ся хосенно для морального і материяльного двигненя народа, она стала бавити ся в високу полїтику. По наших містах і місточках осїдають спокійненько без шуму і гуку жиди, адвокати, лїкарі, ветеринарі. Наш бідний нарід, що послїдний гріш приносив в жертві на бурси, надїючи ся, що колись у своїх людий найде поміч і пораду для себе в справах родинних і громадских, мусить тиняти ся по жидівских заулках, щоби роздобути поміч і пораду у нехристів в своїх злиднях. Яка ся поміч, яка ся порада, се добре всїм звісне, над тим розводити ся не будемо. Скажемо тілько коротко, що як сецесия, так і унїверситетскі бучі нанесли велику кривду народови.

Добавком намножила ся у нас тьма шарлятанів полїтичних, людий без Бога, без чести, без совісти, які розсїяли обильне зерно

зневіри поміж нашим, з правилами науки Христової мало осьвідомленим народом. А наше духовеньство місто утворити одну цїпку фалянґу і злучити ся під стягом Христовим, щоби відперти клятих ворогів правди, віри і цивілїзациї, основаної на Божім законї, стало зводити спори о ѣ, ы, ъ і вписалось в службу Дудикевичів, Маркових, Лозиньских... А в службу Твою, Христе, чому так мало вписало ся? А вжеж нїхто другий, тілько Ти передав сьвітови найцїннїйші скарби, бо спокій, любов, згоду, братерство народів! Ті скарби повинні ми були самі плекати і в серцях повіреного нам народа защіплювати. На жаль, ми спроневірили ся нашій задачі. Кара Божа за таке віроломство не дала довго на себе ждати. По причині нашої сварнї і незгоди в соймі і радї державній звели ми всю народну полїтику ad absurdum, стали посьміховиском у других народів, з Тирольцями Сходу вже нїхто не числить ся.

На нас, сьвящениках, затяжив сьвятий обовязок злучити ся з людьми доброї волї в одно нерозривне тїло і під стягом Христа виповісти безпощадну боротьбу нечестивим апостолам і всїм новокурсним реформаторам, котрі в злуцї з жидовою приняли ся за дїло, звести несьвідомий нарід на блудні шляхи і витворити з него якусь шайку башибожуків, яка приспорила би вязницям і шпиталям незлїчиме число поселенцїв.

о. К. С.

По купецки чи бюрократично.

(Конець).

Держава не щадить гроша нї видатків на управу й контролю, але не щадить она й часу, бодай час публики є для неї байдужний. Кождої хвилї дістаєш зазив до сеї чи иншої власти або до уряду, а урядник, що тебе взиває, навіть і не питає, чи та поява мішає твоє приватне дїло або занятє. Взиваючі урядники гайнують багато часу із призваною стороною, а друге тільки часу гаїть безповоротно і призваний — дуже часто нї запрощо, або задля незначної причини, яка й не стоїть стільки загаєного часу для державної служби і для поодиноких сторін і далаб ся й без тої справи полагодити в кількох стрічках письма. (На сю тему можна би списати томи про той безцїльний бюрократизм галицких властий особливо супроти нашого селяньства, що навіть задля самоволї урядників тратить час свій дорогий для хозяйства ізза всякої марницї. Прим. Ред.).

А вжеж і не казати про цїлу ту безмежну часто злишню писанину і накоплюванє безконечних стирт актів і актиків, до яких списуваня, а пізнїйше переписуваня, складаня, зберіганя, вкінцї шкартованя потреба цїлої безлїчи всїляких висших і низших урядників та прислуги.

В тім то гнуздає старий бюрократизм свою найпоганїйшу шкапу, як Нїмцї звуть „шімля“, і гуляє на нїм аж до безмислицї на втрату для держави і загалу.

Др. Ґунцель розказав при тій точцї інтересні придибашки, яких досьвідчив сам у зносинах з властию; між иншими подав він раз письмо до мінїстерства о метрикальну випись. Порадивши ся нарочно зі своїм приятелем з уряду для виміру належитостий, прибив він на письмі штемпель на 1 корону. Невдовзї одержав полагоду, але не з мінїстерства, як сего дожидав, лише з уряду скарбових належитостий, який присудив єму па кару за недостаточне оштемпльованє письма — подвійну оплату, доставляючи єму доволї подати проти сего відклик. — Якжеж в силї визнати ся публика в тім законї о скарбових належитостях, коли навіть скарбовий урядник поучив мене хибно, замічає прелеґент.

Вскорі дістав він зазив до бюра маґістрату. Тут мусїв без кінця ждати, а коли наконець прийшов той урядник, виправдував ся, що у него много иншого занятя і хотїв вже замовити призваного на инший день. На єго просьбу і довгі поясненя, зволив на конець урядувати в тім дїлї. І він не зробив нїчого більше, як тільки те, що списав протокол, якого зміст переказував лише первісне письмо до мінїстерства. Справа вернула отже по довгих короводах знова на первісну точку а полагоду з мінїстерства одержав інтересент аж по трох лїтах, і то подана була в нїй доперва поука, як він взагалї міг би дійти до бажавої цїли. Отже по стільки заходах, видатках, навіть заплаченій карі та стратї часу може він ту справу починати „з кінця“, але, держава побрала всеж таки свої штемплеві оплати...

Дальше повів прелеґент паралелю помежи купецким урядником, що без всяких поук та указок знає все заступати дїла свого завода, свого купецкого дому, а державним урядником, що нераз аж до безмислиць держить ся точнїсїнько своїх службових інструкций, маючи часто на оцї, не інтерес і доцїльність служби, йно захорону своєї особи перед якоюсь відвічальностию.

Вправдї начальні державні власти починають вже нинїшного урядника взивати, аби для добра служби й на хосен загалу оминав строгий, мертвий бюрократизм, але поки що нїякий указ начальства не вияснив ще підвластним орґанам, як мають они змагати до тої цїли, аби того зїжденого бюрократичного „шімля“ розсїдлати і пустити раз на селену пашу. Вправдї кождий наш державний урядник відмагає ся нинї, аби уважати єго заплїснїлим бюрократом, але на дїлї уткнули многі з них по уха в тім заскорузлім бюрократичнім дїловодстві державного урядованя, так, що й самі вже того відсталого бюрократизма помічати не в силї...

Чейже ся так довго заповідана обнова полїтичної управи принесе в тім поправу нинїшних відносин і дасть понуку до обнови і на инших полях державної управи і урядованя.

З виборчого руху.

Чим дальше в лїс, тим більше дров. Що день появляють ся то в часописнім, то в устнім обігу всїлякі, часом неімовірні вісти, які реєструвати забрало би богато часу і паперу, тому обмежуємо нашу виборчу хронїку на нотованю самих певнїйших фактів.

Починаємо нинї від нашого национального табору, а іменно від найсильнїйшого бодай на вигляд, национально демократичного сторонництва, яке доси репрезентувало на зовнї ідею нашого национально полїтичного житя. Бувші посли сего сторонництва до парляменту відбули вчера в салях „Рускої Бесїди“ своє передвиборче засїданє, на яке з важних(?) причин не явили ся др. Евген Левицкий, др. Данило Стахура, Василь Стефаник та др. Левко Бачиньский. На засїданю були присутні і радикальні члени бувшого українського клюбу у Віднї, які мають порученє від своєї партийнї управи, (яка, як звісно, в недїлю вже радила), навязати компромісові переговори із национально демократичною партиєю Кількох бувших послів, між ними проф. Юл. Романчук, др. Данило Стахура, Гр. Цеглиньский та о. Войнаровский заявили, що не думають більше старати ся о посольскі мандати зі згляду на курс полїтики, який постійно управляє українский клюб у Віднї. Тому, що справа кандидатур буде предметом розважувань нинїшних зборів Шир. Народного Комітету, відложено остаточне порішенє в сїм напрямі делеґатам повітів, яких представниками є згадані посли. Рішено рівнож видати манїфест, який має появити ся в урядовім дневнику „Народного Комітету“ „Дїлї“.

В останній хвилї довідуємо ся, що п. Петрицкий не думає вже більше кандидувати.

Радикали горячково готовлять ся до виборчої кампанїї. Хотяй кандидатури сеї партиї вже є усталені і виборчі пляни дрібничково начеркнені, зберуть ся радикальні менери сими днями в Станїславові, в домі д-ра Л. Бачиньского на довірочну нараду, на якій має обговорити ся передвсїм сї дві справи: а) справа компромісу із українською национально-демократичною партиєю; б) справа роздобутя фондів, потрібних на виборчу аґітацию. Із справою фондів лучить ся тїсно намір видавати „Громадский Голос“ в часї виборчої кампанїї два рази тижнево (хоч в зменшенім видї). Довідуємо ся, що проти д-ра Дудикевича, якого русофіли хотять ставити кандидатом в Брідщинї, ставлять радикали д-ра Даниловича, а проти д-ра Маркова в Золочівщинї п. Михайла Яцкова, письменника у Львові.

Не сплять рівнож і крикливі социял-демократи. Нещастє їх лежить лише в тім, що жруть ся між собою, як собаки (сторонники Ю. Бачиньского більше национальні і сторонники Вітика польонофіли).

Причина сих спорів має своє жерело в великій скількости социял-демократів амбітників, які покінчили вже 30. рік, а малім числї виборцїв, які би не пізнали ся на фарисействі „солодкомовних“ социялїстичних брехунів. Ще й нїхто не думав про вибори, а ми дістали були письмо від селян з Дрогобиччини, що не лиш не вибирали би в друге таких Вітиків послами, але колами будуть гнати їх із сїл, як лиш де появлять ся. Отже, думаємо, що социялїсти полишать собі опіку над „пролетариятом“, бо селяни недвозначно гукнули їм вже неоднократно: руки проч!

Хулїґаньскі социялїсти, або русофільскі новокурсники ставити будуть, після вчерашної заяви в „Прикарпатской Руси“ ві всїх руских, виборчих округах своїх кандидатів, не виключаючи очевидно також тих москвофілами опанованих округів, в яких стають на „чесний“ бій старокурсні громили. „Младенец“ Гагатко раз в раз дзвонить по „Прикарп. Руси“ до своїх однаково „не“думаючих одномишленників на провінциї, щоби сейчас подавали єму свої адреси у власнім(?) інтересї. П. Дудикевич буде ставлений кандидатом в отсих округах: 1) Коломия ітд. 2) Станїславів ітд. 3) Рогатин ітд. і 6) Сянік ітд.

Поляки розвинули акцию на дуже широкі розміри. Певні є однак лише імена людий, що кандидувати будуть у Львові. А іменно в 1. окрузї: інж. Слївіньский, в 2. окр. п. Брайтер, в 3. окр. др. Діяманд, Станд і Ашкенази, в 4. окр. др Ґломбіньский, в 5. др. А. Лїсєвич і др. Перацкий, в 6. окр. др Прухнїцкий, в 7. Й. Гудец і проф. Ґрабскі. А Станїславові кандидувати будуть окрім дотеперішного посла п. Ствертнї, бурмістр Нїмгін і др. Равх. Як зачувати, поставлять також социялїсти свого кандидата.

Жиди т. зв. умірковані ставляють після інформаций часописи „Der Tag“ слїдуючих кандидатів: в окрузї міскім Дрогобич-Болехів-Сколе-Турка п. Левенштайна, в окрузї Стрий-Калуш д-ра М. Горовіца, в Бродах д-ра Колїшера, в 5. краківскім окрузї радн. Двора Йосифа Сарого, або д-ра С. Тілеса, в Хшанові д-ра А. Рапапорта, в Тарнобжеґу-Мельцу д-ра Ляндава, в Станїславові Е. Равха, в Коломиї проф. др. Розенблята, в Золочеві д-ра Ґольда.

Жиди сионїсти наміряють поставити кандидатуру п. Штанда в Тернополї, д-ра М. Рінґля в окр. Стрий-Калуш, д-ра Ціпера в III. львівскім окрузї. Др. Малер, б. посол до парляменту, буде кандидувати тепер на Буковинї (Сучава-Радівцї Серет).

Жиди социялїсти виставляють кандидатами: д-ра Лїбермана в Перемишлї, д-ра Діяманда в III львівскім окрузї, д-ра Шора в Коломиї, д-ра Левенгерцля в Бродах, д-ра Дробнера в V краківскім окрузї. Провідник ортодоксів п. Д. Шрайбер кандидувати буде в окрузї Жовква-Рава руска-Сокаль.

Із Поляків згадують ще як кандидатів п. Канарка в Хшанові, б. мінїстра Коритовского в Новім Санчу, п. Зараньского в окрузї Хшанів і т. д.

Як бачимо, виборче дрожанє перейшло цїлий наш край і спічило легенькі непомітні филї полїтичного житя Галичини. Мов шершуном вкушені кинули ся национально-демократичні менери на звістку про розвязанє парляменту, бо в „народнім фондї“ пусто, і почали ся пошукуваня за грошевими кандидатами. На зборах тїснїйшого народного комітету рішено ставляти кого небудь в кандидати, наколи лиш дасть відповідну грошеву поруку. Не кваліфікация умова, лише фінансова мала би рішати про се, чи народний комітет когось потвердить чи нї. Дуже болюче відчують тепер национальні демократи наслїдки своєї протисьвященичої і протицерковної полїтики. На „торг нечестивих“ не дасть нї сьвященик нї віруючий християнин свого сотика!

Урядове оповіщенє о розписаню виборів до парляменту появить ся в другій половинї сего тижня.

Гуртовий процес руских академиків.

На вчерашній розправі по перерві трибунал ухвалив вести розправу в заочности проти Пастернака, який не явив ся по перерві. Почало ся переслухуванє Антона Крижанівского, який зізнає незаприсяжений. Сьвідок знав про оба віча, але не пішов на них. На університет прийшов на виклад проф. Вітковского. Зацїкавлений, що дїє ся коло III. салї, пішов в тім напрямі і ту дізнав ся, що відбуває ся віче Русинів. Не чув бесїди референта, бо в салї була велика товпа. Почав проте ходити бічним коридором. Переходячи попри головний коридор, побачив барикаду коло I. салї. З бічного коридора бачив в головнім велику товпу, і як Поляки стріляли з околицї I. салї. Самому сьвідкови свиснула куля коло уха. Потому видїв, як служба унїверситетска збирала скло, та чув, як 2 педелї говорили межи собою, перед квестурою, або деканатом фільос.: „daj mi schować rewolwer jeden i drugi“ „gdzie go schowasz?“ Ті слова мусїв також чути і офіцир полїциї, який стояв близько. Се було вже потім, як війшла на унїверситет полїция.

Про боївку сьвідок чув перед тим від 2 Поляків, які сьвідкови в приватній розмові сказали: „oni mieli nawet rewolwery“. Під тим „онї“ було говорено про Поляків, які бльокували в маю унїверситет. Коли предсїдник зажадав від сьвідка, щоби сей назвав сих 2 Поляків, сьвідок відмовив, бо, як сказав, се була приватна розмова.

По тім трибунал пішов на нараду, на якій рішив, що сьвідок мусить виявити імена обох. Коли і тепер сьвідок відмовив, бо дав їм слово чести, що їх не виявить, та заявив, що радше сам потерпить, чим би мав їх виявити, трибунал пішов в друге на нараду і рішив засудити сьвідка на 50 К гривни і зажадав поновно виявленя назвиск. На се відповів сьвідок, що цїнить свою честь і тому назвиск не виявить. Тодї трибунал на третій нарадї рішив над сьвідком завісити арешт до часу, коли він надумає ся виявити їх імена, евентуально на протяг 6 недїль.

На тім відложено розправу до нинї.

Нинї переслухано сьвідків Йосифа Демчука, правника, Стан. Валевского, студ. медиц. і Сев. М. Пшибильского, ґімназ. суплента. Хід розправи подамо завтра.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар**. В четвер: руско-кат.: Захария; римо-кат.: Целестина. — В пятницю: руско-кат.: *Благовіщенє П. Б.*: римо-кат.: 7 болїв П, Д. М.

— **Про Шевченкові роковини** писали дві грузиньскі часописи. Грузини, як звісно, се невеличкий, 2-мілїоновий нарід, в кавказких горах, який не малого лиха зазнає від тяжкого московского ярма. „Сахалхо газета“ (Народна ґазета) перед днем Шевченкових роковин з початком марця с. р. помістила статю д. Сачамурі, яка познакомлює читачів з житєм і дїяльностию Шевченка. Обговоривши безпідставну росийску критику Шевченка, часопись ся вказує на те, що Шевченкові твори мають значінє не лише национальне, але загально людске. Вкінци зазначує, що твори Шевченка занимають почесне місце у всесьвітнім письменьстві і що тим самим безпідставним є погляд деяких Москалїв, немов то українська мова є мужича і не здібна до поезиї. Подібно писала і друга грузиньска часопись „Халхи“ (Народ). Обидві обговорюють справу памятника Шевченкового і взивають Грузинів взяти участь в тім народнім сьвятї.

— **Руский народний театр**. „Czer. Allg. Zg.“ подає: Руский народний театр під дирекциєю п. Стадника по скінченю сезону нїмецкого театру то є 16. с. м. загостить на 6 тижнїв до Черновець, а потім до Радовець, Сучави і Вижницї.

— **Зелїзниця Коломия-Косів-Кути.** Доносять з Коломиї, що там відбула ся в повітовій радї конференция, на якій обговорювано справу сего зелїзничого шляху. Прибув тут на зібранє делеґат краєвого видїлу п. Кулаковский. Реферат про видатки на сю зелїзницю предложив маршалок косівского повіта Левандовский і заявив, що они будуть виносити до 9 мілїонів корон. Бесїдник зазначив ще, що правительство відмовило в сїй справі всякої участи, хоч має в сих околицях численні домени. Збори рішили утворити тїснїйший комітет, щоби заняв ся сею справою і вислав до Відня депутацию.

— **Перепись населеня в Перемишлї** з 31. грудни 1911. виказала 54.562 душ населеня, а між тим 8.524 жовнїрів. Мужчин є 21.239, женщин 24.799. По віроісповіданю є: 21.131 римо-кат, 9.097 греко-кат., 15.572 жидів і 238 инших. По народности: 38.700 Поляків, 5.329 Русинів, 1.490 Нїмцїв і 157 инших. Прирість за останних 19 лїт виносить 8.257.

Скандальне, що на 9.097 греко католиків є лише 5.329 Русинів. 4.000 перекинчиків — се страшно!

— **Збори ширшого Народного комітету**, начальної маґістратури национально-демократичого сторонництва, почали ся нині о год. 10. рано в салях „Рускої Бесіди“. Дізнаємо ся з кругів близьких до „Народного Комітету“, що носять ся згадкою поставити п. Т. Старуха в двох округах, іменно в Рогатинщині і Сяніччині.

— **Виїзд до Прус на роботу**. Гнало і жене ще горе наших селян за границю тисячами, щоби там наставляли свої руки з просьбою до роботи. В пятницю минулого тижня переїхало з Галичини і Буковини до Прус, як доносять 4.500, в суботу 3.440, в неділю 2.430 в понеділок 2.280 осіб. З пруской границі відходять що дня окремі робітничі поїзди.

— **Львів валить ся.** При ул. Ваговій під ч. 7. у Львові опорожнено перед кількома місяцями каменицю тому, що грозила заваленєм. Передвчера донесено маґістратови, що дім сей готов кождої хвилї завалити ся, бо вже хитає ся; однак маґістрат провіривши, що в тім домі нїхто не мешкає, полишив на дальше сей дім на ласку судьби. Так стояв сей дім до години 6. вечером, і був би може і дальше ще стояв, колиб не переїздив був попри него тягаровий віз, від якого захитав ся дім і завалила ся єго західна часть. Чи був хто під сю пору в тім домі, доси не знати. Тепер урядує там поліция.

Дещо инша була істория з домом при ул. Млинарскій під ч. 1. Камениця нова, бо навіть не скінчена ще, а вже передвчерашної ночи завалила ся часть муру від висоти II. поверха аж до долу. Дім сей ставив будівничий п. Рімер. Дому сего стереже тепер 2-ох поліциянтів.

— **Вчинок божевільного**. З Риму доносять, що вчера в коселї св. Петра якийсь 70-лїтний мужчина стрілив кілька разів з револьвера до сьвящеників. Стріли хибили, але за то одна куля поцілила поліцийного аґента. Аґент увязнив сего мужчину, який заявив, що називає ся Десанті і походить з Істриї. Там згинуло з єго рук кількох кревних, які противили ся єго подружю. За убийство відсидів у вязниці 20 лїт, відтак їздив по сьвітї, був навіть в Америці, а перед роком прибув до Риму з наміром убити Папу. До Ватикану не міг дістати ся, хоч переодягав ся за огородника. Рішив ся отже убити якого з сьвящеників. Як видно, Десанті є старим божевільним анархістом.

— **„Новокурсный экзаменъ“** складали після „Галичанина“ дудикевичівці підчас виборів до сойму на Буковині, куда вислали они 35 студентів на аґітацию. Сей „экзаменъ“ випав для них так фатально, що приміром „Прикарпатская Русь“ навіть про них не згадує. Справедливо замічає „Галичанинъ“, що на Буковині не „мѣшали“ новокурсним москвичам нї „старики“, нї правительство (там є загальні, безпосередні вибори до сойму), а мимо того населенє стає по стороні Українців і „русское (?) населеніе избираетъ себѣ въ депутаты украинофиловъ“. „Вотъ тебѣ воля народа, на которую такъ часто ссылаются новокурсники!“ Ми віримо твердо, що й руске населенє Галичини дасть належну відповідь годованцям Бобринского при надходячих парляментарних виборах.

— **Тайна інструкция** „Русской Рады“ до своїх орґанїзаторів поручає провінциональним москвофілам взяти ся до як найенерґічнїйшої роботи. Окрему інструкцию видали русофільскі студенти до своїх одномишленників по провінциї. На се звертаємо увагу наших людий і взиваємо до усильного паралїжованя кождого руху московских громилів.

Оповістки.

— **З Чорткова** пишуть нам: Дня 10. с. м. (в понеділок) о 10. год. рано відбудуть ся в кімнатах „Народного Дому“ збори відпоручників читалень „Просьвіти“, „Соколів“ і „Січий“ з чортківского повіта. Старшина окружного „Сокола“ і філїя „Просьвіти“ запрошують згадані товариства до участи в нарадах.

— **Концерт**, який мав відбути ся 10. с. м. в салї Фільгармонії, відбуде ся аж по великодних сьвятах.

— **В Цеблові** коло Белза (пов. Сокаль) завязало ся Товариство „працї і молитви“ під опікою сьв. Йосифа Обручника, затверджене ц. к. намісництвом і духовною властию. Оно виробляє на власних машинах поньчохи, скарпитки, рукавички і т. п., котрих закупно поручає Вп. інтересантам. Проби на показ дармо і оплатно. *Виділ Товариства.*

— **З почти**. Дня 1. цьвітня отворено в Березові нижнім, місцевости, яка належить до округа доручень ц. к. уряду почтового в Березові вижнім, почтову складницю зі звичайним кругом діленя. Складниця ся буде получена з ц. к. урядом почтовим в Березові вижнім за помочию пішого післанцо межи Яблоновом а Березовом вижним.

Дня 1. цьвітня 1911 заведено в Мальчицях, місцевостия яка належить до округа доручень в Мшанї к. Бартатова почтову складницю зі звичайним кругом діланя. Складниця ся буде получена з ц. к. урядом почтовим в Мшанї к Бартатова за помочию тижнево шестиразового пішого післанця.

— **З зелїзниць.** Дня 11. цьвітня 1911 о 9. год. відбуде ся в маґазинах товарових стациї Броди прилюдна лїцитация невідобраних товарів, як горівка, меди, оцет, скіри, пера, вина, сукна, насїня, цьвітів, оріхи, прядево і т. п.

Наука, умілість і письменьство.

— **Нові книжки:**

Русини а Москалї. Збірка статей і оповідань. (З образками) із мапкою Руси України. Чернівці. 1911. Сторін 112, вел. 16-ки. Ціна 40 сот.

С. Чугур: **Як чорт собі помічника придбав?** Казка з образками. Чернівці, 1911. Стор. 11, 16-ки. Ціна 6 сот.

М. Конопніцка: **Як милосердила ся громада.** (Образок з житя швайцарского люду). Переклав Володимир Держирука. Чернівці, „Народна бібліотека“ ч. 6. з 1. марця 1911. Стор. 30, 16-ки.

Володимир Ґеринович: **Жителї Марса**. Чернівці, 1911. „Народна Бібліотека“. Сторін 40, 16-ки.

Телеґрами

з дня 5. цьвітня.

Відень. (ТКБ). Після статистичних вислїдів міністерства торговлї виносив австро-угорский вивіз в лютім 166,300.000 К, привіз 231,700.000 К, в січни і лютім виносив вивіз 343,600.000 К, привіз 477.600.000 К. Пасива торговельного білянсу виносили отже 134 мілїонів.

Царгород. (ТКБ). Командант австро-угорскої ескадри Середземного моря Кунски прибув тут на кружляку „Адмірал Спавн“. Єго повитали заступники султана.

Сараєво. (ТКБ). Сойм перевів вчера спокійно дискусию над факультативним вивласненєм селян. Голосованє відбуде ся нині.

Берлїн. (ТКБ). Парлямент відбув вчера останне засїданє перед сьвятами. При III. читаню буджету принято також додатки для східного Мархґрафства.

Петербург. (Пет. Аґ.). Дума вибрала предсїдником декабриста Родзянку. Перед виборами заявили социялїсти і члени партиї працї, що у виборах не возьмуть участи, бо не хочуть відповідати за працю думи. На Родзянку впало 188 голосів, на дотеперішного заступника голови кн. Волконьского 124 голосів. При тїснїйших виборах одержав Родзянко 199 голосів, кн. Волковский 123.

Царгород. (ТКБ) З припоруки Порти робить турецкий посол в Цетинії енерґічні заходи проти попираня утїкачів малїсорів, які утїкли з Туреччини до Чорногори. Туреччина, уважає се за нарушенє невтральности і звертає увагу на наслїдки, які може викликати таке поведенє Чорногори. Турецке правительство звертає також увагу на покликанє під оружє чорногорских резерв.

Царгород. (ТКБ). Рада міністрів занимала ся подробицями начерку азийскої і европейскої зелїзниці в Туреччині.

Солунь. (ТКБ). Як доносять зі Скутари, війска і охотники заполонили були вчера много Арнавтів, які без опору піддавали ся.

Мадрит. (ТКБ). На вчерашнім засїданю предс. кабінету Каналєяс представив палаті правительство і заявив, що проґрама правительства буде така сама, яку розвинула престольна бесїда. Справу Ферера основно ще обговорить ся, о скілько на се позволить реґулямін. Предсїдник висказує пересьвідченє, що армія не буде наражена на атаки. Приступлено потім до дискусиї пад запитами в справі останного пересиленя.

Вашинґтон. (ТКБ). Вчера розпочала ся надзвичайна сесия конґресу. Догадують ся, що демократи не будуть порушувати справи мобілїзациї, бо през. Тафт доніс провідникам сторонництва тайні звіти про мобілїзацию.

Гаґа. (ТКБ). Після звіту з острова Яви померло на чуму від початку лютого до 2. с. м. 75 осіб, виздоровіло 13. По 2. с. м. захорувало 17, померло 7 осіб.

Берлїн. (ТКБ). До Б. Вольфа доносять з Корфу, що наслїдник нїмецкого престола відплив нині рано на яхтї „Гогенцолєрн“ до Брендізі.

Мадрит. (ТКБ). В дальшій розправі над процесом Феррера промовляв бувший міністер Лявієрва на основі зізнань сьвідків, котрі зізнавали проти Феррера. Бесїдник зазначив, що Феррер завсїгди був рев люционером і брав участь в ріжних заворушенях і замахах, як також, що через свою особисту діяльність викликав події в Барцельонї в 1909 р. Бесїдник остро атакував републиканців і социялїстів за се, що з причини процесу Феррера нападають правительство. Кабінет Маври сповнив точно свій обовязок. Феррера засуджено в спосіб справедливий і з законом згідний на основі зібраних доказів.

Вашинґтон. (ТКБ). З нагоди затвердженя торговельної угоди між Зєдин. Державами а Японією, японьский мікадо і президент Тафт порозуміли ся, впевняючись о взаїмній приязни і висказуючи надії, що приязнь обох країв ще збільшить ся.

Всячина.

— **Чи український силач?** Проф. С. Яричевский з Серета пише нам, що дужець Максимяк, який виступав недавно у Львові, не є Русином, але Поляком. Проф. Ярич. розмовляв з ним в 1909. р. підчас змагань в Чернівцях і він сказав, що хоч єго назвище є руске, то є він Поляком і учителює в Сучаві по скінченю учит. семінариї в Станїславові. Певно, п. Максимяк найлїпше знає, якої є він народности, та ми знаємо, що він яко ученик був Русином, так само як сьвітовий дужець Циґаневич є також з руского роду. — Дальше зазначує проф. Яричевский, то п. Максимяк не може вибити ся на перше місце між такими дужцями, як Редль, Сава Райкович, Урзус Янковский і Абс II. чи там Джон Поль. На першім місци може станути хиба Абс II. Се чоловік великої сили мимо поверх 40 лїт житя. Львівскі дужаня не скінчили ся, але при роздїлї нагород станув на першім місци справдї Абс II. Максимяк був на останнім. Проф. Ярич. замічує вкінци, що українськими борцями є тепер: Іван Піддубний, Федір Лютов, Іван Барталам, Макаревич і Матушенко.

— **За кулїсами театру**. Нема такого тижня, щоби з віденьского театру не вийшов перед суд, або в рамцї часописий якийсь скандал. Найкрасші ідеали є лише з далека, а з близка в своїй сути є лише брудною дійсностию. Ось останними часами віденьский суд розслїджував три розправи в справі безіменних листів, які кружляли в сїм театрі. Орхестра театру загрозила страйком, бо режісер і „зоря“ оперетковоі сцени ганили її останними словами. Артистка п. Мура вибила п. Праймана по лици за якесь слово, яке він єї шепнув підчас гри на сценї. Онодї знов, як доносять віденьскі часописи, набила по лици славна співачка театру „Carla“ Міцї Зверенц свого товариша, тенора Штреля. І ще то не дїєть ся в житю за кулїсами! А яке то гарне се житє з верха — на сценї!

— **Виріб паперу**. В 1904. роцї виносила цїла продукция паперу на землї $4^1/_2$ мілїярда кільоґрамів з три роки після того подвоїла ся і росте щораз більше безустанку. Більшість паперу виробляють тепер в дерева. Продукция в 1908. р. ужила на це около 7,300.000 дерев, що рівнає ся лїсови о просторі 600.000 гектарів. Половина сего припадає на Швецию так, що при такім самім поступованю за 70 лїт зникли би зовсїм лїси в Швециї. Щоби запобігти сїй небезпецї, придумувано ріжні проєкти, щоби заступити деревний папір. Папір зі шмат вистарчає ледво на бібулу, циґаретові бібулки і кілька родів книжкового паперу. Пробовано рівнож уживати старих лин, бамбусу, цукрової тростини, морвових листків. Франция задумує зужиткувати трави із своїх африканьских кольоній. Є рівнож проєкт поверненя до папіруса якого є подостатком в Конґо і Суданї.

— **Льожа для слїпих.** В медиоляньскім театрі „Scala“ є льожа, призначена для слїпих. Панї Предабассо, записали в р. 1830 сю льожу архієпископови о. Колюбанї і єго наслїдникам. О. Колюбанї подарував сю льожу „Заведеню для слїпих“, які ґрупами по 6 осіб приходять на представленя.

— **Продукция золота і срібла в Зєдин. Державах в 1910. р**. Після тимчасових обчислень директора вашинґтоньскої менницї, в 1910. р. випродуковано в Зєдин. Держ. (враз з Аляшкою) золота за 90 міл. долярів (або о 3·6 міл. менше, чим в 1909. р.). Зменшенє продукциї дали: Аляшка, Каролїна і полуднева Дакота. Найбільше золота дала Калїфорнїя. Зменшенє продукциї є часове, в наслїдок здержаня робіт в деяких копальнях. Срібла видобуто 56,438.695 унций, або о 1,739.502 унций більше, як 1909. р. Пересїчна цїна срібла в 1909. р. виносила 52 центн., а в 1910 межи 51·5 а 55·6 центів за унцию. Золотої монети вибито на суму 104,723.735 дол., а срібної на 3,740.468 а нїклевої і мідяної монети на 3,016.929 дол Загалом вибито 213,963.716 штук монет.

— **Ориґінальні товариства**. Батьки дочок в Зєдин. Державах заложили т. зв. „північно американьске товариство надзору“, що має на цїли усувати всїх непотрібних женихів їх дочок, які після їх гадки не заслугують на сю честь. Осїдком сего ориґінальнопо товариства є Кансас-Сіт. Припис устава, що відносить ся до діяльности товариства, звучить: „Всї мужчини, які часто відвідують в дома наших членів, на бажанє сих членів будуть піддавані під специяльну обсервацию; вислїди сеї обсервациї буде ся оголошувати довірочно батькови рідні, в якій є мужчина обсервований. Єсли поінформована сїмя осудить, що мужчина не є бажаним материялом на мужа, то се товариство візве молодого чоловіка листовною дорогою не відвідувати більше тої родини. (Ч. 1). Коли сїмя видасть осуд, що з кавалєра може бути не злий муж, то одержує він лист такого змісту (ч. 2): Бажалиб ми поговорити з вами в справі ваших відвідин в родинї. Чи ваші наміри є поважні, чи нї? бо сумнїваємо ся що до сего від якогось часу. Коли бажаєте одружити ся, так робіть се сейчас. Наколи однак ваші наміри не є поважні, то залишіть свої відвідини. Нашою цїлию є опіка над щастєм молодих дочок наших членів. Півн. амер. семейне товариство надзору“. Товариство доказує, що вже богато доброго вчинило.

— **О простуді.** Проф. З. В. Ґутнїков мав виклад в студентскім педаґоґічнім кружку о простуді в відношеню до фізичного вихованя дїтий. Дуже велику похибку поповняли наші мами, говорив прелеґент; із сердечности одївали они нас в тілько частий одїжи, що годї було рушати ся, із щирости до нас они купали нас в дуже тепленькій водї; із таких самих понук держали они нас так в колисцї, що годї було дихати. Температура комнати не була менша чим 24—25 степенів, хотяй звичайно не повинно бути більше, чим 14—15°, без огляду на людский вік. Взагалї условини вихованя в більшости случаїв такі, що чоловік розвиває ся при певних сприяючих даних. На превелике здивованє родичів, дитина тим скорше простуджує ся, чим більше єї огортають. Після того дав професор Ґутнїков огляд розвитку науки про простуду, починаючи з найдавнїйших часів і додав, що ще до недавна пояснювано багато випадків хороби простудою; перейшов відтак до питаня, що таке простуда і получив се з питанєм о походженю тепла в людскім орґанїзмі. Вияснив зміни, які повстають у живучих єств під впливом зимна. Дальше вказав на се, як хоронити ся від простуди. Треба, щоби вже від ранньої молодости виховувати не лише ті нерви, що приймають тепло, але рівнож і ті, на які дїлає студїнь. Отже не завивати, не хухати на дїтий, а держати їх на сьвіжім воздусї. Бо in corpore sano sana mens, закінчив учений професор.

— **Датки на письменника.** Оден визначний шведский письменник є тепер у материяльній нуждї. Доля єго порушила всю шведску інтелїґенцию, яка постановила розіслати по всїм краю зазиви з просьбою о датки на заслуженого письменника. Всї зібрані датки вручить ся єму, як дар від свого народа в день по уродин, то є в січни 1912. р.

— **Поет в клопотах**. Ґабріель д'Анунцио, що вже раз утїкав за границю перед нахабними вірителями, попав знова в фінансові клопоти. Довги д'Анунция виносять понад 250.000 лїрів, а »нечесні« вірителї посунули свою сьмілість до того степеня, що хотїли виставити на прилюдну продажу віллю, в якій поет мешкав. Запал вірителїв остудив ся однак, коли виявило ся, що ся вілля є власностию марґрафинї Вівіяни, а не обдовженого поета.

— **Канада під обухом трестів і компаний.** Над Канадою, сим дуже богатим краєм, від соток лїт вже панує по варварски великий анґлїйский капіталїзм. Ось як виглядає ся господарка в окрузї Піс-Рівер в північно-західній Канадї. Ся часть Канади є урожайна і подостатком там всяких мінералів, але найбільшим богатством сеї країни то дика зьзірина. З індиянами первісним тутешним населенєм обходять ся Анґлїйцї дїйсно по невільницки. Зі скірок чорних лисів, які стягають від Індиянів в формі податку, збивають они рікрічно мілїони. Скірки сї дуже дорогі, бо одна приміром скірка з чорного лиса коштує до 1.000

дол. За се не дістають готових гроший, лише товари, як цукор, риж, муку і т. д. Оден наш фармер ось як описує тамошні відносини в часописі „Новий Край“, яка виходить в Канаді: „Єслиб так не Годсон бей компанія, булоб несогірше тут жити. Ось маєте ціну на доякі річи в сторах сеї компанії; ґальон нафти 30 цт., сто фунтів муки 10 дол. Бушля вівса 2 дол. Підспідня сорочка 4 дол. і 50 цт., мило 75 цт., кавалок трайн (шпаґат) 30 цт. (фунт) Останнього року я мав 3.000 бушлів пшениці, та що з того, коли компанія не хоче навіть за товар сю пшеницю міняти, бо я в компанії стратив ласку через се, що продавав Індиянам масло і купував від них скірки. Хотяй і маю плодів землї досить, та як їх і кому тут продати, коли до Едмонтону відси 700 миль (анґлїйских)?. Другий знов Француз фармер каже: Послїдного року я замовив у компанії леміш до плуга. Сей леміш коштує мене в Едмонтоні 4 дол., а компанія порахувала менї тут 25 дол. І як тут фармувати і як жити? Коли компанія має тут усю силу і власть і виходу ніякого нема“. З повисших слів ясно бачимо, що поселенцеви тепер ніяк їхати до Піс Рівер фармувати, бо край незаселений, збуту на земні плоди нема, Годсон бей компанія держить монополь на всьо.

— **Скірні пошести і новочасні строї.** Звісна річ, що мода може дуже шкідливо дїлати на здоровлє. Останними часами ствердив др. Зальфельд оприщенє на шиї у пань, котрого причиною були штабки з рибячої кости, ношені в мягких ковнїриках. Ті штабки служать на те, щоби ковнїр стояв просто і приляґав до шиї. При кождім руху шиї дразнять они скіру і викликують в наслїдку хронїчне запаленє скіри. Лїченє знова утруднюють самі пацієнтки, не хотячи розстати са з причиною злого. У мужчин же високі ковнїрцї викликують скірні хороби. Спричинюють они оприщенє і чираки часто, дуже уперті. А мягкі, або принайменше низкі ковнїрцї носить ся лише так довго, як довго тревае хороба; опісля вертають знова високі ковнїрцї, а з ними вертає по якімсь часї хороба. Рівнож скірну хоробу спричинюють у мужчин опояски на вуси.

— **Дїльниця нужди в Льондонї.** Такою дїльницею є східна часть міста т. зв. Ест Енд. Перед кількома роками була то часть міста, замешкала найбіднїйшим анґлїйским населенєм, однак тепер усунули ся звідтам майже цїлком Анґлїйцї, а їх місце заняли жиди і Славяни, як Поляки, Росияни і ин. О скілько давнїйше условини житя були тут незвичайно трудні і тяжкі, тепер стали ся они прямо невиносимі, бо в страшний спосіб визискують напливову людність. Жиють тут по більшій части ремісники, які за 16-годинну працю заробляють тижнево 3 до 6 шелїнґів. А що помешканє і харч є дуже дорогі, то можна подумати, яка нужда криє ся в тих брудних заулках. В однім мешканю мешкає що дві, три родини разом. Длятого в сїй малій дїльници є може 6 разів більше мешканців, як в инших дїльницях міста, що, як відомо, є також густо заселені. Нужда ся є ще тим більша, що населенє не знає тутешних відносин і мови; на кождім кроцї можна тут стрінути людий, які крім польскої, російскої і жидівскої мови не розуміють більше анї слова.

— **Ворохобня в Альбанії.** Земля хоробрих гірских племен Альбанії знов занялась кровавим пожаром. Мимо сего, що турецке правительство радикально нищило минулого року альбаньских повстанців і проти них ужило 85 баталїонів піхоти, 13 швадронів кінницї, 24 батерий і 5 компанїй машинових віддїлів, що становило разом 40.000 людий, 9.000 коний, 982 армат і 20 машинових карабінів, що цїлий край забудовало шибеницями, мимо сего, що до борби станули були лише північні Альбанцї в числї коло 15.000 — свободолюбні альбаньскі патриоти відповіли на радикальне усмирюванє минулого року радикальним бунтом сего року. А сего року стоїть вже цїла Альбанія проти турецкого ярма, згідна в своїх домаганях о народну, альбаньску школу, о введенє латиньскої азбуки в школах і о знесенє загальної обовязкової військової служби. Осередок альбаньскої революцийної акциї находить ся в околицях міста Скутарі, що лежить над чорногорскою границею, на границях краю, що симпатизує із альбаньским визвольним рухом. Що Альбанцям прийшла з помочию рівнож якась посторонна, „добродїйна“ рука, що рада би як найбільше ослабити Туреччину, се не підлягає сумнївови. Всї вказують пальцями на Анґлїю і Італїю, як на союзників альбаньских патриотів та на проти-турецких інтриґантів, що ще не давно мачали свої палцї в арабскій революциї проти Туреччини в Єменї, а тепер те саме роблять в Альбанії. Як покінчить ся се кроваве змаганє до волї, годї наперед пересуджувати. І з одної і з другої сторони виявляє ся горяче бажанє як найбільше наточити »сердешньої крови«.

— **Письменна спадщина по Мольткім.** Пруский ґенеральний штаб видає від 1892 р. всї військові твори свого бувшого шефа штабу Мольткого, щоби в той спосіб зробити єго славу вічною. Давнїйші виданя єго творів мали характер більше особистий, а теперішні під назвою „Militärische Werke“ відносять ся тілько до військових справ. В першій і третій части сего виданя поміщено єго військову переписку з часу воєн з рр. 1864, 1866 і 1870/1 і історичні письма що до воєн з 1809, 1848, 1859, 1864, 1866 і 1870 р. А друга і четверта часть подає теоретично стратеґію і тактику, та єго студию п. з. „Операцийні приготовленя до борби“.

— **Реставрация на дереві.** Коршма „під Зьвіздою“ в Сутейн (Форальберґ) відзначає ся особливостию, якою не богато коршем могло би відзначити ся. Перед самою коршмою стоїть відвічна і найстарша липа в цїлім Форальберґу. Обвід середного пня величезного дерева має 6 метрів, а при коріню аж 9 метрів. Поміж пяти конарами липи-бабусї містить ся реставрация з електричним осьвітленєм. Реставрация може помістити двайцять осіб.

— **Модерне жертвованє крови.** Недавно тому можна було вичитати в однїй часописи у Філядельфії коротеньку звістку під наголовком: „шукає ся крови для чоловіка“, отсего змісту: »В маленькій хатинї при улицї Бенляв Страйт 1011. живе убога женщина Польоко, мати чотирох дїточок, що з тугою ожидає чоловіка, який був би готов дати троха своєї крови, бо єї муж з причини недокровности конає в шпиталї.“ Ще тої самої днини пише „Voce del Popolo“ явив ся на поліклїницї незвісний чоловік, що не хотїв подати свого імени і який заявив, що хоче дати своєї крови для ратованя хорого без найменшого винагородженя. Лїкарі оглянули прибувшого, єго стан здоровля був знаменитий, отже й не відклонили сего великодушного пожертвованя. В часї операциї, явило ся крім того дванайцятьох людий, між ними дві женщини, та їх відправлено тому, що у молодого чоловіка було доволї потрібної крови. По переведеній операциї недужий сейчас немов відмолоднїв, на лици показали ся румянцї. Незвісний великодушний доброволець, спасши своєю кровю батька убогої рідні, сам незамітно вийшов і щез на улицях Філядельфії.

— **Вивіз тютюну і папіросів з Росиї до Анґлії.** Під зглядом продукциї тютюну Росия занимає друге місце по Зединених Державах, а під зглядом консумциї трете (друге занимає Анґлїя). Вже довший час російскі папіроси були дуже покупні в Анґлїї; однак останними часами виперли їх папіроси турецкі і єгипетскі, а до того дуже багато вплинуло на зменшенє покупу чужих папіросів значне підвисшенє цла. Від недавних часів анґлїйскі фабрики папіросів уживають російского тютюну.

Вісти торговельні і промислові.

Тижневий звіт
Торговельної і промислової палати

про цїни збіжа і продуктів у Львові
від 27. марця до 2. цьвітня 1911.

	за 50 клґ.
Пшениця	11·00—11·25 К
Жито	7·00— 7·20 К
Ячмінь броварняний	8·50— 9·50 К
Ячмінь на пашу	8·00— 8·30 К
Овес	8·10— 8·50 К
Кукурудза	0·00—00·00 К
Гречка	6·40— 6·60 К
Горох до вареня	11·70—13·20 К
Горох на пашу	00·00—00·00 К
Бобик	8·00— 8·30 К
Конюшина червона	72·00—81·00 К
Конюшина біла	93·00—101·00 К
Конюшина шведска	65·00—75·00 К
Тимотка	45·00—55·00 К
Ріпак зимовий	13·00—13·30 К
Насїнє конопл.	00·00—00·00 К
Хміль старий	105·00—120·00 К
Хміль новий	00·00—0·00 К

ЗАМОВЛЕНЯ НА ВСЯКИЙ ТРАНСПОРТ ВИН ЛІТУРҐІЧНИХ ПРИЙМАЄ

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

У ЛЬВОВІ.

Цїна при замовленю висше 10₀ л. 50 л. 25 лїтр.

Самородне за лїтру	1·32 К	1·36 К	1·40 К
Геґелийске »	1·20 К	1·24 К	1·28 К
Герцеґовиньске »	1·10 К	1·14 К	1·18 К
Австрийске »	0·96 К	1·00 К	1·04 К

☛ Бочки числить ся осібно, але до двох місяців можна звернути їх до Львова, а вся почислена квота звертає ся. Фрахт вина до Львова оплачує „Народна Торговля“, зі Львова до стациї призначеня, замовляючий. — **Тисячі признань до перегляду.**

ДО

АМЕРИКИ
КАНАДИ

найлїпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецка **99**.

Цїна переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТЇ:

Саксонія, дня 18. цьвітня.

Ультонія, дня 11. цьвітня.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавійші пароходи на сьвітї:

Люзітанія, дня: 8|4, 29|4, 20|5, 10|6, 8|7 1911.

Мавританія: дня 22|4, 13|5, 3|6, 24|6, 22|7 1911. 122(32—?)

Асекуруйте своє майно від огню

в „Днїстрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цїлого народу.

Кождий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекурацийного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя **селяньских будинків**.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцїнює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісиї запрошує все двох господарів на оцїнителїв.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги **руским школам і бурсам**, де виховують ся селяньскі дїти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всїх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Днїстер“.

Власні фонди „Днїстра“ виносять з кінцем 1910 року 3,052.250 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на житє у всїх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цїнні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Днїстра“: Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Основи перспективи з 95 рисунками долученими до тексту, укладу *Михайла Коця*, накладом Р. Т. П. Сей підручник є потрібний для всїх, що учать ся рисувати і малювати з природи. Набути можна по цїнї за брош. 2 К 10 с а за опр. 2 К 40 с, в книгарни Тов-а ім. Шевченка і в Р. Тов. Пед. а також у автора у Львові, ул. Солодова 1.

Ол. Барвіньский, Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (наосновi жерел). — Цїна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних десятилїть XIX віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listy Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Цїна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Нїщиньского Байди). Ч. І і ІІ. — Цїна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідия, переклад Сердешного. — Цїна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Цїна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Кулїш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

„ Княгиня „ 30.

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана“ або в книгарнї Н. Тов. ім. Шевченка.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.

Иов, переспів П. Ратая. — 1 К.

І. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. ІІ. Безіменні „герої“ і їх кертична робота. (Дві відповіди клеветникам Шевченка). Львів 1910. мал. 8⁰ ст. 16. — Цїна 10 с.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзї 1250 р. Історично-критична аналїза. Львів 1901. 16⁰ ст. 18. — Цїна 10 сот.

Прешбурский зїзд в справі спадщини по Бабенберґах. (Причинок до історії великого австрийского безкоролївя). Львів 1903. 8⁰ ст. 27.— Цїна 30 с.

Жиґимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руский. Історична моноґрафія. Жовква 1905 8⁰ ст. XIV+170. -- Цїна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8⁰ ст. 28. — Цїна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza а історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересї історичної правди). Львів 1906. мала 8⁰ ст. 41. — Цїна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і материяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8⁰ ст. 170. — Цїна 2 К.

Історичні причинки і т. д. ІІ. Львів 1909 мал. 8⁰ ст. X+94. — Цїна 1 К 50 с.

Історичний розвій імени україньско-руского народу. Львів 1909, мал. 8⁰ ст. 41. — Цїна 40 с.

Дістати можна в книгарнї Наук. Тов. ім Шевченка у Львові, Ринок 10.

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	**8·55**	**1·30**	5·45	50·10
Кракова	7·27	10·10	1·15 Б	**8·40**	**30·2**
Тарнова	—	—	1·05	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10·30
Черновець	8·05	—	**2·05**	5·53	9·30
Черновець	—	—	—	**6·35**	**12.20**
Станиславова	5·45	—	—	—	—
Коломиї.	—	10.21	—	—	—
Ходорова	5·15 Г				
Стрия	7·28	11·45	4·25	7·41	11·02
Самбора	8·00	9·58	2·00	—	9·00
Рави рускої	7·32	12·00	—	8·00	—
Яворова	8·15	—	5·00	—	—
Підгаєць	—	11·15	—	—	
Винник		—			12·10
Янова	8·15	1·10 К	5·00	9·26 К	10·07К
Любіня	8·00	9·38	2·00	9·00	11·40Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·17	10·13
Бродів	7·01	—	**2·00**	5·17	10·12
Підгаєць	—	10·54	—	9·44	—
Винник	7·26	—	—	6·29	11.55А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10·33	—	9·28	—
Винник	7·10		—	6·13	11·39А

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·55	**8·25**	**3·15**	**6·55**	11.15
Кракова	**6·04**	8.40	3·55	7·45	**12·40**
Кракова	—	—	**2·45**	6·04	—
Мшани	—	—	3·30	5·41	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	8·10	11.10
Черновець	6·10	9·35	—	—	10·35
Черновець	—	**9·10**	**2·23**	—	**2·59**
Станиславова	—	—	2·52	—	—
Коломиї	—	—	—	5·59	—
Ходорова	—	—	—	8·23 В	—
Стрия	7·30	10·15	1·45	6·50	11·25
Самбора	6·00	9·05	3·40	—	10·40
Рави рускої	7·34		2·30	7·10	—
Яворова	8·20		—	6·30	
Брухович	6·13	7·34		7·10	
Підгаєць	5·58			6·16	
З Підзамча о:					11·32
Підволочиск	6·35	11·00	**2·31**	8·33	—
Бродів	6·35	11·00	**2·31**	8·33	—
Підгаєць	6·12		—	6·30	11·35А
Винник			1·30		
З Личакова до:					
Підгаєць	6·31			6·50	
Винник			1·49		10·54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в недїлї.

А = лише в середи і суботи. — В = в день перед кождою недїлею і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій недїлї і сьвят обох обрядів

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL